

CHAREKTRYSTYKA ROZWOJU EMOCJONALNEGO DZIECKA W WIEKU PRZEDSZKOLNYM

- ➔ 2-3 latka
- ➔ 3 latka
- ➔ 4 latka
- ➔ 5 latka
- ➔ 6 latka

ROZWÓJ EMOCJONALNY 2-3 LATKA

- dziecko staje się powoli świadome siebie, bardziej samodzielne, słyszymy często „Ja sama”, „Ja sam”
- walczy o swoje, jest nieustępliwe, rzadko idzie na kompromis
- zakazy rodzica powodują często wybuchy złości- tak dziecko walczy o swoją niezależność
- tak zwany „bunt dwulatka” nie jest niczym złym- to kolejny naturalny i potrzebny etap rozwoju malucha
- w tym wieku dziecko jest buntownicze, mało elastyczne, trudno przystosowuje się do zmian, trudność sprawia czekanie na swoją kolej i ustępowanie innym, chce dominować, wydawać polecenia, rządzić
- jeśli to możliwe daj dziecku wybór, pozwól zdecydować, uprzedzaj co może za chwilę się stać, planuj z wyprzedzeniem, angażuj w czynności domowe

ROZWÓJ EMOCJONALNY 3- LATKA

- po burzliwym okresie dostrzega się większy spokój u dziecka, częściej się na coś godzi, zaczyna się dzielić z innymi, lubi współpracować z rodzicami
- dzięki temu, że jest sprawniejszy fizycznie niektóre czynności nie wywołują już u niego złości
- rozwój emocjonalny idzie w parze z rozwojem poznawczym- zakres słów i rozwój mowy determinują nazywanie uczuć i „poruszanie się” w świecie emocji
- umie mówić zarówno o swoich, jak i cudzych przeżyciach wewnętrznych, np. „Nie chcę”, „Zostaw!”
- dziecko nabywa umiejętności komunikacyjne, a dzięki temu lepiej wyraża swoje potrzeby, emocje i uczucia
- obserwuje się spadek poczucia bezpieczeństwa, który przejawia się np. lękiem podczas zasypiania lub przed rozstaniem z rodzicami, dzieci mogą w tym czasie prosić o pomoc w czynnościach, które już opanowały, np. jedzenie, ubieranie- ale jest to sposób na zapewnienie sobie bliskości z rodzicem i wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa

- dzieci zaczynają przejawiać lęki wizualne, typowe dla tego etapu rozwoju, najczęściej wywołują w nich strach starzy, pomarszczeni ludzie, przerażające maski czy „czarownice”
- często boją się ciemności
- procesy regulacji przechodzą na bardziej symboliczny poziom, ponieważ są coraz bardziej skłonne do myślenia na temat tego, co dzieje się dookoła
- w tym okresie dziecko ma silną potrzebę rozładowania emocji za pomocą znanych sposobów, np. obgryzanie paznokci, dłubanie w nosie, mruganie, ssanie kciuka, gryzienie rękawa bluzki, drapanie się
- podejmuje przy tym zabawy na niby, które stanowią ujście dla jego uczuć, np. rozmowy z ulubionymi zabawkami
- w przyptywie silnych emocji zdarza mu się jękać i zacinać
- 3 latek jest wrażliwy na „zaśmianie się”- traktuje to jako śmianie się z niego, traci poczucie bezpieczeństwa

ROZWÓJ EMOCJONALNY 4- LATKA

- ruchliwy- ruchliwość przybiera formy zorganizowanej zabawy, chętnie biega, bawi się w berka, krzyczy, kopie, uderza, skacze
- w działaniu kierują się głównie emocjami, które nie są już tak gwałtowne, jak u dzieci młodszych
- emocje charakteryzują się dużym natężeniem, spontanicznością, zmiennością i krótkim czasem trwania
- mowa- mogą pojawić się przekleństwa oraz wiele własnych tworów, jest niebezpiecznie szczery w wypowiedziach „jesteś głupia”, „śmierdzisz”, „nie kocham cię”, - takie komunikaty są reakcją na silne emocje, z którymi 4 latek nie potrafi sobie jeszcze poradzić
- mowa emocjonalna- w głosie wyraźnie słychać zaangażowanie emocjonalne
- jest pewny siebie, przekonany o swojej „najlepszości” i nieomyślności

- często stawia opór dorosłym, nie zgadza się, odmawia, neguje to, co mówią inni, dyskutuje, potrafi także prowokować
- lubi mieć swój plan, swoje zasady, reguły, inne od tych powszechnie ustalonych
- ciężko znosi porażkę, obraża się, wpada w złość
- na ogół pogodny, zadowolony z zajęć i różnymi czynnościami, preferuje pewne z nich
- lubi zabawy z rówieśnikami ale potrafi bawić się zgodnie z dziećmi dość krótko
- silny rozwój wyobraźni, potrzeba tworzenia, wymyślania postaci, odgrywania scenek
- inicjuje zabawy, a wiele pomysłów
- lepsza koncentracja na wykonywanym zadaniu, częściej kończą zaczęta pracę
- już nie płacze po rozstaniu z rodzicami
- jeżeli dziecku na czymś zależy, to ponawia próby, próbuje pokonywać trudności, raczej nie płacze wówczas

ROZWÓJ EMOCJONALNY 5- LATKA

- u wielu dzieci jest to czas równowagi, dostrzega się wyciszenie emocji, spokój podczas rozmowy i zabawy
- mama stanowi ponownie centrum świata- lubi przebywać blisko niej, zabiega o jej uwagę, stara się ją zadowolić, sprawić jej radość, wykonuje dużo rysunków, prac dla mamy
- rozumie emocje własne i innych osób
- potrafi ocenić przyczyny reakcji emocjonalnych oraz przewidzieć zachowania związane z wyraźnymi emocjami
- zaczyna odczuwać empatię w stosunku do osób cierpiących, a także bohaterów bajek, pojawia się współczucie
- cechuje się coraz większą wrażliwością na opinie osób dorosłych, liczenie się z ich oceną zarówno pozytywną jak i negatywną

- zmianę dostrzega się w pod koniec 5 roku życia- pojawia się kolejny okres nierównowagi, dziecko chce być najważniejsze, najbardziej kochane, mieć wszystko i jak najwięcej
- mama staje się obiektem, na który dziecko kieruje wszystkie swoje najtrudniejsze emocje
- tak samo jak w wieku niespełna 3 lat dziecko nie uznaje sprzeciwu, dominuje, ma być tak, jak ono chce, podlega gwałtownym emocjom i jest rozdzielane przez skrajności
- pojawiają się trudności w podejmowaniu decyzji, dokonywaniu wyborów- zazwyczaj dlatego, że 5,5 latek chce obie rzeczy
- nie akceptuje krytyki, ciężko ją znosi reagując nieprzyjemnymi emocjami
- potrzebuje być stale chwalony, jest niezwykle ciekawy nowości, chłonie wiedzę
- aby zdobyć, wygrać, zdarza mu się już oszukiwać

ROZWÓJ EMOCJONALNY 6- LATKA

- dziecko nadal jest mało elastyczne, niechętnie dostosowuje się do kogoś, raczej wymaga, aż to inni dostosują się do niego
- nie lubią wykonywać poleceń, odmawiają lub bardzo przeciągają w czasie, przy czym gotowi są do długich dyskusji aby postawić na swoim
- dzieci w tym wieku nadal są mało odporne na porażkę i krytykę, mocno to przeżywają, a jednocześnie mają silną potrzebę rywalizacji i współzawodnictwa
- dzieci w tym wieku coraz częściej są skłonne do kłamstwa, aby tylko nie zostać winnym i aby uniknąć kłopotów
- motywacją do dalszej pracy są głównie pochwały dorosłych
- zwraca się także chwiejność emocjonalną- od śmiechu potrafią przejść do płaczu lub złości- słabo potrafią wyhamować emocje, samokontrola zaczyna się kształtować dopiero pod koniec 6 roku życia
- Ten okres charakteryzuje się też egocentryzmem- „każdy ma lubić to, co ja”, „moje jest najlepsze”

W tym wieku ponownie się nasilają różne lęki wywołane przez:

- Różne bodźce dźwiękowe, często pytają „co tak słyhać?“, „co to było?“
- Twory wyobraźni – czarownice, duchy, smoki
- Pojawia się też lęk przestrzeni i obawa przed zgubieniem się
- Strach przed żywiołami, szczególnie wiatrem, wodą, grzmotami
- Lęk o mamę, że coś jej się stanie
- Lęk przed samotnością, podczas zabawy w pokoju
- Strach przed śmiercią, głównie w kontekście rodziców

Na każdym etapie rozwoju dziecka można wyszczególnić zachowania charakterystyczne, które mogą ale nie muszą pojawić się u Państwa dzieci. Każde z nich rozwija się indywidualnie.